

суддів з міжнародним правом, що відіграє важливу роль в розвитку держави та зміцнення її на міжнародній арені. Щороку вносяться поправки, які є ще одним кроком на шляху до забезпечення кожному права на справедливий судовий розгляд справ незалежним та неупередженим судом.

Список використаних джерел

1. Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29 листопада та 13 грудня 1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_201 (дата звернення 12.04.2020 р.).
2. Бангалорські принципи поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схвалені резолюцією економічної та соціальної Ради ООН 27 липня 2006 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67 (дата звернення 08.04.2020 р.).
3. Рекомендація CM/Rec (2010) 12 комітету міністрів Ради Європи державам членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки, ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 1098 засіданні заступників міністрів 17 листопада 2010 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38 (дата звернення 18.04.2020 р.).
4. Європейська хартія про статус суддів від 10 липня 1998 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_236 (дата звернення 04.04.2020 р.).
5. Загальна (Універсальна) хартія судді, ухвалена 17 листопада 1999 р. Центральною радою Міжнародної асоціації суддів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j63 (дата звернення 11.04.2020 р.).
6. Правове регулювання суддівської етики: стан та перспективи розвитку. URL: file:///C:/Users/7349~1/AppData/Local/Temp/VKNU_Yur_2014_1_32.pdf (дата звернення 12.04.2020 р.).
7. Кодекс суддівської етики. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13> (дата звернення 10.04.2020 р.).
8. Ухач В. З. Юридична деонтологія і професійна етика: Навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2015. 335 с.

Войтишин Ю.

*студентка 1 курсу магістратури
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.ю.н., доц. кафедри безпеки,
правоохоронної діяльності та фінансових розслідувань
Зайцева-Калаур І.В.*

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ГОЛОСУВАННЯ: ДОСВІД ЕСТОНІЇ ЯК ПРИКЛАД ДЛЯ УКРАЇНИ

Україна останнім часом значно просунулась у запровадженні електронних послуг (е-послуг) для громадян, цифровізації та диджиталізації державних реєстрів тощо. Зокрема, прикладом для наслідування ми обрали найуспішнішу країну в цій сфері – Естонію.

Електронні послуги в Естонії швидко набули популярності, бо комп'ютери не беруть хабарів, а отже, діджиталізація сприяла викориненню корупції.

Однією з надаваних онлайн послуг держави є електронне голосування (е-голосування) i-Voting, котре було запроваджене в Естонії у 2005 році.

Е-голосування - це унікальне рішення, яке просто та зручно допомагає залучати людей до процесу управління. У 2005 році Естонія стала першою в світі країною, яка проводила

загальнодержавні вибори, використовуючи цей метод, а в 2007 році вона зробила заголовки як перша країна, яка використовувала i-Voting на парламентських виборах [2].

Інтернет-голосування або i-Voting - це система, яка дозволяє виборцям подавати бюлетені з будь-якого комп'ютера, підключеного до Інтернету, будь-де в світі. Естонська система електронного голосування докорінно відрізняється від інших аналогових систем голосування онлайн, оскільки не потребує дорогого обладнання і складного технічного обслуговування, тому естонське рішення є простим, елегантним та безпечним [2]. Протягом визначеного періоду перед голосуванням входить у систему за допомогою ID-картки або мобільного ідентифікатора та проводить голосування. Особистість виборця видаляється з бюлетеня до того, як вона надійде до Національної виборчої комісії для підрахунку, тим самим забезпечуючи анонімність [3].

При будь-якому методі дистанційного голосування, включаючи традиційні бюлетені для поштового зв'язку, можливість примусового чи купленого голосування викликає занепокоєння щодо достовірності результатів виборів. Рішення Естонії полягало в тому, щоб дозволити виборцям увійти та проголосувати стільки разів, скільки хочуть протягом періоду перед голосуванням. Оскільки кожне голосування скасовує останнє, виборець завжди має можливість змінити свій голос пізніше.

Розрахунок під час голосування імітує подвійну схему конвертів, що використовується для голосування на пошті. Зовнішній цифровий конверт цифровим підписом використовується захищеною електронною картою. І перед підрахунком голосування система анонімізує бюлетень, видаляючи цей цифровий зовнішній конверт [5].

Потім голоси підраховуються комп'ютером з мінімальними можливостями, щоб гарантувати, що результат не зазнає жодних обчислювальних змін. Комп'ютер не має внутрішньої пам'яті та не має підключення до Інтернету чи мережі, лише диск DVD та зчитувач смарт-карт для зчитування та зберігання результату, диск RAM використовується як його процесор. Коли комп'ютер вимикається в кінці процесу, вся інформація зникає [1].

У випадку і-голосування, накопичений час, який було заощаджено на останніх виборах в Естонії, становив 11 000 робочих днів [4].

Слід неодмінно зауважити, що не всі волевиявлення виборців здійснюються в електронному форматі, до прикладу Парламентські вибори 2019 року отримали 247 222 голоси в електронному вигляді із загальної кількості 565 028 голосів. Отже, можна зробити висновок, що принаймні половина голосів виборців надходять онлайн [1].

Підсумовуючи, система електронного голосування i-Voting дозволяє будь-якому громадянину голосувати за їх зручністю, незалежно від того, наскільки вони віддалені від дільниці. Як додаткова перевага, мінімізація вірогідності підкупу виборців, що призвело до викорінення корупції. Застосування системи електронного голосування в Україні, сприятиме у проведенні глобальної реформи диджиталізації всіх адміністративних процесів країни. Система стане одним з інструментів перетворення діяльності держави, адже сьогодні в державі тисячі процесів пов'язаних з виборами неефективні, зарегульовані, відбуваються в основному на папері, вимагають багато ресурсів, створюють чимало незручностей для громадян.

Список використаних джерел

1. Estonia i-Voting – the Future of Elections? URL: <https://e-estonia.com/i-voting-the-future-of-elections/> (дата звернення: 07.05.2020).
2. stonian e-governance URL: <https://e-estonia.com/solutions/e-governance/i-voting/> (дата звернення: 07.05.2020).
3. Underlying principles of the i-voting system in Estonia? / Електронний портал SMARTMATIC – URL: <https://www.smartmatic.com/case-studies/article/underlying-principles-of-the-i-voting-system-in-estonia/> (дата звернення: 08.05.2020).

4. What the U.S. Can Learn About Electronic Voting From This Tiny Eastern European Nation // Time. 01.03.2019. URL: <https://time.com/5541876/estonia-elections-electronic-voting/> (дата звернення 08.05.2020).

5. Петровець О. Операція «електронізація», або Чи готова Україна до онлайн-виборів? // Електронне видання Українська правда. 18.03.2019. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2019/03/18/7209309/> (дата звернення: 07.05.2020).

Гніздюх Н.

студент 1 курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

керівник: к.ю.н., доцент, доктор права Українського

вільного університету, завідувач кафедри

теорії та історії держави і права THEU

Кравчук М.В.

СУДОВА СИСТЕМА В ЗУНР

Актуальність теми. За умов здійснення в Україні судової реформи, є потреба у вивченні та детальному аналізі історико-правового досвіду діяльності держав, котрі утворилися на теренах України, зокрема Західної Української Народної Республіки, щодо побудови судової системи.

Важливим елементом механізму держави були судово-прокурорські органи ЗУНР. Оскільки вони склали один з різновидів державної влади і відігравали велику роль у правозахисній системі держави. За твердженням М. Кравчука: «Західноукраїнська Народна Республіка стала прикладом можливого українського державного правопорядку, що ґрунтувався на розумному гуманізмі й поступовому утворенні демократичних засад у суспільстві. У досить короткий строк були сформовані основні ланки державного механізму ЗУНР – центральні і місцеві органи влади й управління, правоохоронні органи, Збройні Сили» в тому числі система судів [7, с.202].

Дану тему досліджували такі науковці: О. Вівчаренко, Н. Єфремова О. Карпенко, М. Кобилецький, О. Кондратюк, О. Копиленко, М. Кравчук, О. Мироненко, А. Мицак, Б. Тищик, В. Чехович. Проте в історико-правовій науці недостатньо досліджено суд і судочинство в Західноукраїнській Народній Республіці періоду 1918-1919 років.

Метою даної наукової статті є спроба проаналізувати особливості формування судових органів ЗУНР, яке здійснювалося під час війни та в короткий термін, і за умови відсутності на початках власного законодавства.

Об'єкт дослідження: історико-правовий досвід формування та функціонування судової системи в Україні на початку ХХ ст.

Предмет дослідження: особливості та специфіка формування судової системи та судочинства в ЗУНР, їх законодавче закріплення.

З перших днів свого існування Західноукраїнська Народна Республіка розпочала формування національної судової системи, оскільки австрійська влада без застережень ставилася до призначення в Галичині українців на посади суддів, а також для цього були відповідні умови, зокрема наявність кваліфікованих фахівців-українців [11, с. 65].

Судові органи безпосередньо відіграють дуже важливу роль у здійсненні правосуддя та забезпечення правопорядку в державі. 9 листопада 1918 р. Українська Національна Рада створила вищий розпорядчий орган – Державний Секретаріат, в складі якого було Державне секретарство судівництва, до компетенції якого входила організація системи судоустрою новоствореної держави [8 с. 68].

На початках формування держави судівництво ЗУНР здійснювали суди, що знаходилися до листопада на території «Австрійського вищого суду крайового у Львові» і від